

Η ΚΟΙΛΑΣ ΤΟΥ ΜΕΥΡΙΓΚΕΝ.

Αἱ βερνικαὶ Ἄλπεις εἶναι αἱ ὠραιότεραι τῆς Ἑλβετίας, διαχωρίζονται τὸ θέμα τῆς Βέρνης ἀπὸ τὸ τοῦ Βαλαΐσιου (Valais), καὶ ἐγγιζοῦνται τὰς Ἄλπεις τῆς Οὐντερβαλδης, τοῦ Φριβούργου καὶ τῆς Βώδης (Vaud). Ἡ κοιλὰς τοῦ Μεύριγκεν (de Meyringen), παρουσιάζεται τῷ περὶηγητῇ, τῷ ἐκ τῆς Ἰντερλάκεν καὶ τοῦ Βριεντίου (Brientz) ἀναχωροῦντι πρὸς τὸ Βαλαΐσιον. Ἡ ζωγραφικωτέρα αὕτη χώρα τῆς Ἑλβετίας περιαρδεύεται ἀπὸ τὰ ἄφθονα νάματα τοῦ καταρράχτου τοῦ Ρεϊνχβάχ. Τὰ ποίμνια, τὰ ὅποια τὸ φθινόπωρον καταβαίνουν ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς Ἄλπεις, διαχειμάζουσιν εἰς τὰ λειβάδια ταῦτα. Αἱ διεσπαρμέναι καλύβαι παρέχουσι σκέπην ἀναγκαίαν ἐναντίον τοῦ ψύχους, ὅπερ εἶναι τόσον δριμύ, ὥστε δὲν δύνανται ν' ἀφήσουν τὰς ἀγελάδας ἔξω ἐν καιρῷ νυκτός. Τὰ ποίμνια ταῦτα φαίνεται ὅτι προσμένουν ἐν τοῖς χαμηλῇς αὐτοῖς τόποις τὴν ἐπιστροφήν των εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν πατρίδα. Κεκλιμένα καὶ ἀναμαστώντα εἰς τὴν χλόην, ἢ ἐπικαθήμενα ἐπὶ τῶν βράχων ἢ γεφυρῶν, θεωροῦν κάτωθεν τὰς ὑψηλὰς ταύτας καὶ ἀειθαλεῖς βοσκάς, ἐνθα διέρχονται τὰς ὠραίους τῶν ἡμέρας.

Καὶ ἴσως καὶ αὐτὸς ὁ ποιμὴν εἰς τὰς βαθείας ταύτας κοιλάδας γίνεται ἐξόριστος, ἀγαπᾷ τὸ ὄρος του καὶ τὴν καλύβην του, ὡς ὁ ναύτης ἀγαπᾷ τὴν θάλασσαν καὶ τὸ πλοῖόν του. Ὅθεν, εὐθὺς ἀφοῦ αἱ ὥραϊται ἡμέραι ζωογονήσωσιν ἐκ νέου τὴν χλόην τῶν Ἄλπεων, ἐτοιμάζεται μὲ ἥσυχον χαρὰν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ὕψη. Πρὶν κινήσῃ ὁ ποιμὴν οὗτος, τοῦ ὁποῦ ἐνταῦθα βλέπομεν τὴν εἰκόνα, ρίπτει βλέμμα στοργῆς ἐπὶ τῆς οἰκίας, εἰς ἣν ὁ γέρον αὐτοῦ πατὴρ φυλάττει τὸν νεώτερόν του υἱόν. Ἰσως τοὺς παρατηρεῖ ἀκόμη ὑποκάτωι τῶν ἀνθισμένων κερασεῶν. Τούλαχιστον, βλέπει τὸν καπνόν, τὸν ὑψούμενον ἐκ τῆς πατρικῆς στέγης, καὶ τὸν ἀναγγέλοντα ἔτι τὸ δειπνόν τῆς οἰκογενείας, ἧτις αἰσθάνεται τὴν ἀπουσίαν του. Ἀλλ' ἀφοῦ προχωρήσῃ ἔτι βήματά τινα, κρύπτεται ὀπισθεν τῶν ἐξοχῶν τῶν βράχων, οἵτινες ἐξαλείφουσι τὴν θέαν τῶν πεφιλημένων αὐτῶν ἀντικειμένων, καὶ οὕτως εὐρίσκεται μόνος ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἄλπεων μετὰ τοῦ ποιμνίου του.

Ὁ μὲ τοιοῦτον ἀνάστημα ἀθλητικὸν ἄνθρωπος, ἔχει εἰς τοὺς πλατεῖς ὤμους του ὅλην τὴν ποιμνικήν του ἀποσκευὴν. Κρατεῖ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὸν κάδον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀμέλγει τὸ γάλα· στηρίζεται δὲ ἐπὶ βράδου, σιδηρᾶν ἀκμὴν ἐχούσης, ἧτις τῷ χρησιμεύει ὡς κάλλιστον ὄπλον ἐν τῇ σιτιβαρῇ του χειρὶ. Φέρει δ' ἐντὸς εὐρέος κοφίνου τὸ πλαστιγιόν του (τσαντήλαν). τὸν ὀρρόν του, τὸν μονοπόδον βρανίσκον του, ἐφ' οὗ καθήμενος ἀμέλγει, τὸν τύπον αὐτοῦ τυρίου, τὸν τρίποδον ἐφ' οὗ θέτει αὐτὸν ἵνα τὸν ἀποστραγγίσῃ, τέλος δὲ καὶ τὸν μεγάλον λέβητα, ἐν ᾧ συνάγει, χλιαίνει καὶ πηγύνει τὸ γάλα.

Πορεύου λοιπόν, εὐτυχῇ βοσκέ, πορεύου νὰ ἐκτελέσῃς τὸ ἐπωφελές ἔργον σου μακρὰν τοῦ κόσμου· ἐξεῖθε ἀπὸ τοὺς ταραχωδεῖς αὐτοὺς στροβίλους, εἰς τοὺς ὁποῖους ὁ κόσμος διακυμαίνεται· ἐργάζου διὰ τοὺς ἀνθρώπους, χωρὶς ν' ἀναμιγνύσαι εἰς τὰς ἀσυνέτους αὐτῶν ταραχάς! Ἡ τύχη σου εἶναι ἡ εὐτυχέστερα πασῶν· ἐπιθυμεῖς τὴν γαλήνην τοῦ ἀσκητοῦ, χωρὶς νὰ ὑποπέσῃς εἰς τὴν ματαιάν αὐτοῦ ἀκηδίαν· εκπληροῖς τὸν νόμον τῆς ἐργασίας, ἀπαλλατόμενος τῶν φροντίδων.

Π. Η.

Η ΜΗΤΗΡ ΤΟΥ ΟΓΑΣΙΓΚΤΩΝΟΣ.

Πολλοὶ εἶπον, ὅτι, «αἱ μητέρες μάλιστα παρασκευάζουσι τοὺς μεγάλους ἄνδρας», καί, διὰ τὸ ἀποδείξωσιν, ἀπαριθμοῦσι τοὺς ἐνδόξους ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες, ἀπὸ τῶν Γρακχῶν, ἀνετράφησαν ὑπὸ γυναικῶν. Ἰσως ἤθελεν εἶσθαι ἀκριβέστερον, ἐὰν ἐκτείνωμεν τὴν παρατήρησιν εἰς ἅπαντας τοὺς ἄνδρας, περιδόξους τε ἢ ἀφανεῖς, καὶ ἀποφανθῶμεν ὅτι οἱ χαρκτηρῆς των, ἡ διαγωγή των, καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιδειξιό-

της των, εξαρτῶνται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὴν μητρικὴν ἀγωγὴν.

Ἡ μήτηρ, λαμβάνουσα τὸ τέκνον της ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του, ἐπιστατοῦσα ἐπὶ τῶν πρώτων του ἐντυπώσεων, καὶ δεικνύουσα εἰς αὐτὸ, πρὶν παντὸς ἄλλου, τὰς δόξας τοῦ βίου, εἶναι πραγματικῶς ἰσχυροτάτη παιδαγωγός, ἀπορροῶσα περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξέων του. Ἐὰν αὕτη μεταδίδῃ, ὡς ἐπιτοπλὸν, εἰς τὰ τέχνα της τὴν ἰδιοσυγκρασίαν καὶ τοὺς χαρακτῆρας αὐτῆς, τὰ προικίζει ἐπίσης καὶ μὲ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ψυχῆς της. Φαίνεται ὅτι τὰ σπέρματα, καλὰ ἢ κακὰ, διατηρούμενα ἐντὸς αὐτῆς ταύτης, ἀναπτύσσονται ἐλευθερώτερον εἰς τὸ ἀνατρεφόμενον ὑπὸ τῶν φροντίδων της παιδίον, καὶ κατὰ τοῦτο κυρίως τὸ παιδίον ἀποδίδει ἢ ἀνταμοιβὴ ἢ ἡ τιμωρία της.

Μεταξὺ τῶν μητέρων, οἵτινες ἐδυνήθησαν νὰ θεωρήσωσι τὰ τέχνα των ὡς τὸ στέμμα τῆς ζωῆς των, ἢ τοῦ Οὐασίγκτωνος κατέχει ἀναμφιβόλως τὴν πρώτην θέσιν. Ἀνήκουσα εἰς τὴν παλαιὰν ἐκείνην βιργινιανὴν φυλὴν, διχρηθεῖσαν πάντοτε διὰ τῆς ἀφελοῦς εὐσεβείας, τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς πολυασχόλου ἐπιμονῆς της, ἀνέθρεψε τὸν υἱὸν της Γεώργιον εἰς τὰς στοιχὰς ἐξείας τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀφοσιώσεως. Γενόμενος δεκαπενταετής, ὁ Γεώργιος ἠθέλησε νὰ καταταχῇ εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικόν· ἀλλ' ἡ μήτηρ του δὲν τῷ ἐπέτρεψε, λέγουσα εἰς αὐτὸν ὅτι ἐχρεώσεται νὰ ζῇ μετὰ τῶν συμπολιτῶν του, νὰ συνεργάζεσθαι μετ' αὐτῶν εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ τόπου, καὶ πρὸς χάριν τοῦτου νὰ καταβάλλῃ πᾶν σθένος καὶ πᾶσαν εὐφραν, τὰς ὁποίας ἔλαβε παρὰ Θεοῦ. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἔσπευσεν ἴσως τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἀμερικῆς, διατηροῦσα εἰς αὐτὴν τὸν μέγαν ἄνδρα, ὅστις ἔμελλε νὰ τὴν παγιάσῃ. Ἐὰν ἐγίνετο ἀξιωματικὸς ἄγγλος, ὁ Οὐάσιγκτων ἀναμφιβόλως θὰ ἐδίσταζε περισσότερον, ταλαντεύμενος μετὰ τῶν στρατιωτικῶν ὅρκου του καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ του, θὰ ἐλάμβανε μὲ περισσοτέραν δυσκολίαν τὰ ὅπλα κατὰ τῆς Ἀγγλίας, οὐδὲ θὰ εὕρισκεν, εἰς τοὺς συμπολίτας του τοσαύτην ἐμπιστοσύνην.

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἐλέγχει συγχρόνως καὶ τὴν πλάνην, εἰς ἣν περιέπεσαν οἱ βιογράφοι του, οἵτινες ἐπανάλαβον, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Οὐάσιγκτωνος ἀνῆκεν εἰς τὴν μερίδα τῶν βασιλικῶν, καὶ ὅτι προσεπάθησε παντὶ σθένει νὰ φέρῃ καὶ τὸν υἱὸν της εἰς αὐτήν. Οἱ ἀμερικανοὶ ἱστορικοὶ πρὸ καιροῦ ἀνῶρθωσαν τὴν πλάνην ταύτην, οὕτως ἐπιτόμημα τῶν θηρευόντων τὸ δραματικὸν μάλλον ἢ τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν ἱστορίαν· ἐξεπλάγη τῶν οὗτοι καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Γεωργίου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεπλάκη ὁ υἱὸς της πάλιν, φοβουμένη μήπως τὸ ἄνισον τῶν μέσων διακινδυνεύσῃ τὰ ἀμερικανικὰ συμφέροντα· ἀλλ' εἰς οὐδὲν ἐπροσπάθησε ν' ἀποτρέψῃ τὸν Οὐάσιγκτων πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός του.

Καὶ πῶς ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, ἀφοῦ ὁλόκληρον τὴν ζωὴν της κατηνάλωσεν εἰς τὸ νὰ τῷ ἐμπνεύσῃ τὴν ἀγάπην τῶν καθήκοντων του; Εἶδε τὸν

Γεώργιον ἀρχηγὸν τῶν ἐπαναστατῶν μετ' ἀνησυχίας, ἀλλ' ἀνευ ἀδυναμίας. Ἀφοῦ ἐπαθε τὰς πρώτας ἡττας, δὲν εἶδαν αὐτὴν οὔτε ἀποδειλιῶσαν, οὐδὲ μεμφιμοιροῦσαν· ἐπελθούσης δὲ τῆς ἡμέρας τῶν θριάμβων, διετήρησε τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν.

Οἱ Ἀγγλοὶ, κύριοι τῆς Νέας Ἰερσίας (New-Iersey), διεσκορπίσθησαν εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν. Ὁ Οὐάσιγκτων, ὅστις ἐστρατοπέδευεν εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς Δελαβάρης, εἶπεν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς του·

— Οἱ ἐχθροὶ μας παραπολὺ ἁπλώσαν τὰ πτερά των, εἶναι καιρὸς νὰ τοὺς τὰ ψαλλιδίωμεν.

Καί, διαβάς τὸν ποταμὸν, ἐκέρδησε νίκην, ἣτις ἔσωσε τὴν ἀμερικανικὴν ὁμοσπονδίαν. Ἡ εἰδησις αὕτη ἐδόθη εἰς τὴν μητέρα του ὑπὸ πολλῶν φίλων, προστρεχόντων ἵνα τοῦ συγχαρῶσιν. Αὕτη ἐχαροποιήθη μετ' αὐτῶν διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς πατρίδος· καί, ἐπειδὴ τὰ ἐγκώμια πρὸς τιμὴν τοῦ Οὐάσιγκτωνος ἐδιπλασιάζοντο,

— Τοῦτο εἶναι κολακίαι, κύριοι, εἶπεν, ἐπαναλαμβάνουσα τὸ αὐστηρὸν της ἥθους· ὁ Γεώργιος νομίζω ὅτι θὰ ἀναμνησθῇ τῶν μαθημάτων, ἅτινα τῷ ἐδωσα· δὲν θὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶναι ὁλωστίου ἀπλοῦς τις πολίτης τῆς Ὁμοσπονδίας, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς κατέστησεν εὐτυχέστερον τῶν λοιπῶν.

Μαθοῦσα προσέει τὴν ἄλωσιν τῆς Κορνουάλης (de Cornwallis), δὲν ἀπέβλεψε διόλου εἰς τὴν δόξαν τοῦ υἱοῦ της· ἀλλ' ἀνέκραξε·

— Δόξα σοι ὁ Θεός! ἡ πατρίς μας εἶν' ἐλευθέρα καὶ μέλλομεν νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν εἰρήνην!

Ὁ Οὐάσιγκτων, ἐκ τῆς πλουσίας προικὸς τοῦ γάμου του, κατέστη εἰς τῶν βαθυπλουτέρων ἰδιοκτητῶν τῆς Ὁμοσπονδίας· πολλάκις δ' ἀπεφάτισε νὰ φέρῃ τὴν μητέρα του νὰ συγκατοικήσῃ εἰς τὴν ὠραίαν αὐτοῦ διαμονὴν τοῦ Μοντ-Βερνόν· ἀλλ' αὕτη διέμενε πάντοτε εἰς Φριδερικοδοῦργον, ἐπιτηροῦσα τὴν μικρὰν ἔστυλιν, ἣτις τῇ ἔμεινεν ὡς ἀντίφερνα τοῦ συζύγου της.

Ἡ μήτηρ τοῦ Οὐάσιγκτωνος, ὀγδοήκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἔτι τὴν ἡλικίαν οὕτα, ἵππευεν ἐκάστην πρωΐαν, διατρέχουσα τὰς πεδιάδας καὶ δίδουσα διαταγὰς. Αἱ πρόσοδοί της ἦσαν μετριώτατοι μὲν, ἀλλὰ διεχειρίζοντο μὲ τόσῃν οἰκονομίᾳ, ὥστε ἐπῆρκουν καὶ εἰς πολυπληθεῖς ἐλεημοσύνας. Οὐδέποτε, εἰς τὸν καιρὸν αὐτὸν τῶν ταραχῶν, συμπατριώτης τις, ἀφανισθεὶς ἀπὸ τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἐπεκαλέσθη μάτην τὴν γενναιοψυχίαν της· εἶχε πάντοτε συνήθειαν νὰ λέγῃ·

— Ἡ φιλελεημοσύνη εὕρισκει πάντοτε κατὶ εἰς βλαάντιον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι τρύπειον.

Σκληρὰ ἀσθένεια (φλόγῳσις τοῦ στομάχου) τὴν ἠνάγκαζε τέλος νὰ οἰκουρῇ· ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ κατεγίνετο ἔτι εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν υποθέσεών της. Ὁ συνταγματάρχης Φίλντιγγ-Λεϋς, ὁ γαμβρὸς της, τῆς προτείνει μίαν ἡμέραν νὰ τὸν ἐπιφορτίσῃ αὐτὰς τὰς υποθέσεις.

— Εὐχαριστῶ, Φίλντιγγ, τῷ εἶπε· ὑπερεπιθυμῶ νὰ μοὶ κρατῆτε εἰς τάξιν τὰ βιβλία μου, ἐπειδὴ οἱ

ὀφθαλμοί σου εἶναι καλλίτεροι τῶν ἰδικῶν μου· ἀλλ', διὰ τ' ἄλλα δύναμαι εἰσεῖναι νὰ φροντίζω ἐγώ.

Παρῆλθον σχεδὸν ἐπτά ἔτη χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν της Γεώργιον, τὸν ἀδιαλήπτως ἐν πολέμῳ καταγινόμενον. Τελοσπάντων, ἀφοῦ τὰ συμμαχικά στρατεύματα ἐπέστρεψαν ἐκ τοῦ Νεοβοράκου, ὁ Οὐάσιγκτων ἐδυνήθη νὰ ὑπάγῃ εἰς Φριδερισκοβούργον. Προέπεμψε δὲ ταχυδρόμον νὰ ἐρωτήσῃ τὴν μητέρα του πῶς ἤθελε νὰ τὸν δεχθῇ.

— Μόνον, ἀπήντησεν ἡ μήτηρ.

Καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν ἀμερικανικῶν στρατευμάτων, ὁ στρατηγὸς τῆς Γαλλίας, ὁ ἐλευθερωτὴς τῆς πατρίδος του, ὁ ἥρωας τοῦ αἵματος, μετέβη πεζὸς εἰς τὸν οἶκον ἐκείνης, ἣν ἐθεώρει, κατὰ τὴν ἰδίαν του ἑκκρασίαν, ὅχι μόνον ὡς δότεiran τῶν ἡμερῶν του, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τῆς δόξης του.

Ἡ κυρία Οὐάσιγκτων ἐδέχθη τὸν υἱόν της μετρυφερότητα μεγίστην· ἀλλ' οὐδαμῶς ὠμίλησε περὶ τῆς δόξης, ἣν πρὸ ὀλίγου ἐκτίσασα· ὅ,τι ἂν ἐπραξε τῆς ἐφαίνετο ἀπλούστατον.

— Τῷ ἐδίδαξα τὴν ἀρετὴν, ἔλεγε, καὶ ἡ δόξα δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ συνέπεια ταύτης!

Τῷ ὠμίλησε περὶ τῶν ἀρχαίων φίλων της, ὀνομάζουσα αὐτὸν μὲ τὸ ὄνομα, ὅπερ τῷ ἐδίδε εἰς τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, καὶ οὐδὲ ἅν' ἅπαξ ἐξέτασε περὶ τῶν τιμῶν, τὰς ὁποίας πανταχόθεν ἀπένειμιον εἰς τὸν ἐλευθερωτὴν τῆς Ὁμοσπονδίας. Ἐν τούτοις προσκληθεῖσα νὰ ὑπάγῃ τὴν ἐσπέραν εἰς τὸν χορόν, τὸν διδόμενον ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν της, πρὸς τιμὴν τῶν νικητῶν τῆς Κορνουάλλης, τὸ ἐδέχθη.

— Αἱ ἡμέραι τοῦ χοροῦ παρῆλθον πλέον ἀπ' ἐμοῦ, εἶπεν αὕτη· πλὴν νομίζω ἐμαυτὴν εὐτυχῇ, συμμεριζομένη τὴν κοινὴν ἀγαλλίασιν.

Οἱ γάλλοι ἀξιωματικοί, οἱ συμμετασχόντες εἰς τὸ τῆς ἐλευθερώσεως στρατεῦμα, μὲ μεγίστην ἀνυπομονήσαν ἐπερίμενον νὰ ἴδωσι τὴν ἐκτακτὴν αὐτὴν γυναῖκα. Ἐνεφανίσθη δ' αὕτη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χοροῦ, ἐνδεσμένη τὸ παλαιὸν ἐνδυμα τῶν βιργινιανῶν, καὶ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Οὐάσιγκτωνος, ἐδέχθη τὰς προσήσεις ἀπάντων μετ' ἀγαθότητος, ἔκαμε γύρους νινὰς ἐν τῇ αἰθούσῃ, καὶ ἔπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια. Οἱ Γάλλοι ἐθαύμασαν, ἀπαντήσαντες ἐν αὐτῇ τὴν τόσῃ δύναμιν καὶ τὴν τόσῃ ἀπλοϊκότητι τὴν καθίστασαν, « ὑπερτέρῃν τοῦ ἰδίου της μεγαλείου. »

Παρατηρῶν δὲ τις αὐτὴν μετὰ τοῦ Οὐάσιγκτωνος ἐξερχομένην, ἀνέκραξεν·

— Ἀπὸ τοιαύτης μητέρας τοιοῦτοι γεννῶνται υἱοί!

Πρὸ τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Εὐρώπην, ὁ Λαφαγέτης ὑπῆγει εἰς τὸ Φριδερισκοβούργον, ἵνα ἴδῃ τὴν μητέρα τοῦ στρατηγοῦ του· ὁ δὲ ἄλλοις ὑπὸ τινος ἐγγόνου τῆς κυρίας Οὐάσιγκτωνος, λέγει βιογράφος τις, ἄμερικανὸς ἐπλησίαζεν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅτε ὁ νεανίας ἀνέκραξε· — Ἰδοὺ ἡ μάμμη μου. Ὁ μαρκέσιος Λαφαγέτης παρετήρησε τότε τὴν μητέρα τοῦ ἐντίμου φίλου του, ἐργαζομένην εἰς τὸν κήπὸν της. Ὁ μαρκέσιος τῇ ὠμίλησε περὶ τῶν εὐτυχῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπαναστάσεως, τοῦ ἐνδόξου μέλλοντος τῆς

ἀναμορφώσεως Ἀμερικῆς, καὶ ἀπέδωσε τὸν ὀφειλόμενον τῆς φιλίας καὶ τοῦ θαυμασμοῦ διὰ τὸν Οὐάσιγκτωνὰ φόρον. Πλὴν πάντοτε δασάκις ἔκαμνε ἐπαινον αὐτοῦ, ἡ μήτηρ του ἀπεκρίνετο ὅτι παντελῶς δὲν ἐξεπλήττειτο διὰ τὰς πράξεις τοῦ Γεωργίου, καθότι τὸν εἶχε γνωρίσει, ἀληθῶς ἀγαθόν. » Τοσοῦτον ἡ ἀρελὴς αὕτη ψυχὴ ἐνόησεν ὅτι, πᾶσα μεγάλη πρᾶξις προήρχετο ἀπὸ τὴν καρδίαν.

Ὁ Λαφαγέτης δὲ ἐγκατέλειψε τὴν κυρίαν Οὐάσιγκτωνος, παρ' αὐοῦ τῇ ἐξήτησε καὶ ἔλαβε τὴν εὐχὴν της, ὡς ἂν ἦτο ἴδιος αὐτῆς υἱός.

Ἐκλεχθεὶς ὁ Οὐάσιγκτων πρόεδρος τῆς νέας Δημοκρατίας, καὶ ἐλθὼν ἵνα ἴδῃ τὴν μητέρα του.

— Ὁ λαός, τῆς εἶπε, μ' ἐκλεξε πρῶτον ἀρχοντα τῶν Ὁμοσπόνδων Ἐπικρατειῶν, καὶ ἔρχομαι νὰ σὲ ἀποχαιρετήσω· ἀφοῦ ἐκπληρώσω τὰ καθήκοντά μου, θὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Βιργινίαν.

— Δὲν θὰ μὲ εὖρως πλέον! ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ· ἀλλ' ὑπαγε, προσφιλέστατε Γεώργιε, ἐκπλήρωσον τὸ πεπωμένον σοι, καὶ εἴη ἡ χάρις τοῦ Ὑψίστου μετὰ σοῦ.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα, τὸν ἐνηγκαλίσθη· ὁ πρόεδρος ἔμεινεν ἐπιπολὺ μὲ τὴν κεφαλὴν ἐστηριγμένην ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς γυναικὸς ἀσθενοῦς, τῆς ὁποίας ἡ ἀδύνατος χεὶρ ἐθώπευε τὴν κεφαλὴν του. Ἀφθονα δάκρυα ἐχύοντο ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, οὐδ' ἐδύνατο ν' ἀποσπασθῇ τοῦ ὑστάτου τούτου ἐναγκαλισματος· ἀλλὰ τελοσπάντων ἡ ἡρωϊκὴ μήτηρ πρώτη ἐπανάλαβε τὴν ἀταραξίαν της καὶ τὸν ἀπέλυσεν ἡσύχως.

Ἀλλὰ τὰ προαισθήματα ταῦτα δὲν τὴν ἠπάτησαν· ἀπέθανε μικρὸν ἔπειτα εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν. « Εἰς τὰς τελευταίας της ἡμέρας, λέγει ὁ Ἀμερικανὸς βιογράφος, ἡ κυρία Οὐάσιγκτωνος ὁμιλεῖ συχνάκις περὶ τοῦ ἀγαθοῦ Γεωργίου, οὐδέποτε δὲ περὶ τοῦ ἐνδόξου στρατηγοῦ. Ἀπέδωκε δὲ τὴν τελευταίαν πνοήν, συνιστώσα εἰς τὴν θεῖαν πρόνοιαν τὸν υἱόν της καὶ τὴν πατρίδα.

Ἡ στοικὴ σταθερότης τῆς ἀξιωματικῆς ταύτης γυναικὸς ἦτο πάντοτε συγκεκριμένη διὰ τῆς εὐλαβείας· ἀνεύρισκεν ἐν τῇ πίστει αὐτῆς πηγὴν ἀνεξάντητον παρηγοριῶν, καὶ τὴν τρυφεράν ἐκείνην γενναιοψυχίαν, ἥτις τὴν καθίστα Χριστιανὴν Σπαρτιάτιδα. Καθεκαστὴν ἀπεσύρετο εἰς τὴν ἐρημίαν τῶν πεδιάδων, καὶ ἐκεῖ, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς κτίσεως, ἔκαμνε συνομιλίαν τινα, καθὼς ἡ ἰδία ἐξεφράζετο, μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἐπανερχομένη ἰλαρωτέρᾳ καὶ πλέον ἐστηριγμένη.

II. H.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Ὁκτώβριος.

Ἰδοὺ πᾶρσσι καὶ ὁ Ὀκτώβριος, ὁ τὸν καρπὸν τῆς ἀμπέλου παρέχων, καὶ τὸ νέκταρ τῆς σταφυλῆς ἀφειδῶς εἰς τοὺς θνητοὺς εἰσπορῶν, ἵνα πίνοντες καὶ εὐφραίνόμενοι τὴν καρδίαν, τοῦ πολυωδύνου τούτου βίου λησμονῶσι τὰς θλίψεις, κατὰ τὸν Προφητὰν ἀνακτα.